

Sygn. akt: I Ns 831/16

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lutego 2017 r.

Sąd Rejonowy w Kędzierzynie-Koźlu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Irena Minkisiewicz

Protokolant: st. sekr. sądowy Katarzyna Tworek

po rozpoznaniu w dniu 10 lutego 2017 r. w Kędzierzynie-Koźlu na rozprawie

na rozprawie sprawy

z wniosku **S. O. (1)**

o stwierdzenie nabycia spadku po H. O.

stwierdza, że spadek po **H. O.**, zmarłej dnia 25 czerwca 2016 r. w G., ostatnio stale zamieszkałej w K. na podstawie ustawy nabyli:

- mąż S. O. (1) w 108/216 częściach, z dobrodziejstwem inwentarza;

- siostra K. G.,

- siostra D. J.,

- siostra B. L.,

- siostra T. U.

- brat T. K.,

każde po 12/216 części, z dobrodziejstwem inwentarza ;

- bratanica A. M.,

- bratanica J. G. (1)

każda po 6/216 części, z dobrodziejstwem inwentarza;

- bratanica A. S.,

- bratanica B. K.,

- bratanek R. K.

każde po 4/216 części, z dobrodziejstwem inwentarza;

- bratanica E. B. w 12/216 częściach, z dobrodziejstwem inwentarza;

- siostrzenica E. M.,

- siostrzenica A. W.,
- siostrzeniec K. S.,
- siostrzeniec N. S.

każde po 3/216 części, z dobrodziejstwem inwentarza.

Sygn. akt I Ns 831/16

UZASADNIENIE

Wnioskodawca S. O. (1) wniósł do Sądu Rejonowego w Kędzierzynie-Koźlu w dniu 18 sierpnia 2016 r. o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłej 25 czerwca 2016 r. żonie H. O..

W toku postępowania Sąd na podstawie art. 510 § 2 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestników postępowania: K. G., D. J., T. U., B. L., T. K., A. M., J. G. (1), A. S., R. K., B. K., E. B., E. M., A. W., K. S., N. S..

Wnioskodawca wraz z pismem z dnia 24 listopada 2016 r. załączył do akt dokument - Testament ustny H. O., podpisany przez K. G., B. L. i T. K. - rodzeństwo spadkodawczyni.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawczyni H. O. zmarła w dniu 25 czerwca 2016 r. w G., jej ostatnim miejscem pobytu był K.. W dacie jej śmierci, nie żyli również jej rodzice, dziadkowie oraz trzej synowie: A. O. (zm. 18 kwietnia 1977 r.), M. O. (1) (zm. 18 stycznia 1978 r.) i R. O. (zm. 12 marca 1976 r.). Dzieci zmarły w dzieciństwie, nie pozostawiając po sobie zstępnych.

Dowód: - odpis skrócony aktu zgonu H. O., k. 3

- odpis skrócony aktu zgonu A. O., k. 4
- odpis skrócony aktu zgonu M. O. (2), k. 5
- odpis skrócony aktu zgonu R. O., k. 6
- zapewnienie spadkowe S. O. (1) k. 10

Przy życiu natomiast pozostaje czwórka z dziewięciorga rodzeństwa spadkodawczyni: K. G., D. J., T. U., B. L. oraz T. K..

Nieżyjące rodzeństwo spadkodawczyni pozostawiło po sobie zstępnych tj. :

- dzieci zmarłego S. K.: A. M. oraz J. G. (2),
- dzieci zmarłego A. K.: A. S., R. K. oraz B. K.,
- dziecko zmarłego J. K.: E. B.,
- dzieci zmarłej E. S.: E. M., A. W., K. S. oraz N. S..

Dowód: - zapewnienie spadkowe S. O. (1) k. 10

- zeznanie wnioskodawcy k. 58 verte

Spadkodawczyni H. O. będąc w hospicjum w G., sporządziła w dniu 18 czerwca 2016 r. testament ustny, w obecności świadków: sióstr K. G. i B. L. oraz brata T. K.. W rozrządzeniu tym ustanowiła jako spadkobiercą do całości spadku

swojego męża S. O. (2). Treść tego rozporządzenia została spisana i opatrzona podpisami świadków w dniu 24 września 2016 r.

Dowód: - testament H. O. k. 18 oraz protokół jego otwarcia k. 54

- zeznania uczestników: T. K. oraz B. L. k. 55

Sąd zauważył, co następuje:

Zgodnie z art. 926 § 1 kodeksu cywilnego, do spadku można zostać powołanym albo na mocy testamentu, albo ustawy, przy czym dziedziczenie ustawowe aktualizuje się w momencie, w którym spadkodawca nie powołał żadnej osoby do dziedziczenia lub powołane osoby dziedziczyć nie mogły; dziedziczenie testamentowe ma więc pierwszeństwo.

Ustawodawca przewidział dla testamentu, ze względu na jego doniosłość, ograniczoną ilość form, w jakich może być sporządzony. Formą zwykłą dla testamentu jest testament własnoręczny (art. 949 k.c.), a także notarialny oraz alograficzny. Jako jeden z testamentów szczególnych, przewidziany został testament sporządzony w formie ustnej; przesłanki jego ważności reguluje art. 952 k.c.. Zgodnie z treścią art. 952 k.c. (§ 1) Jeżeli istnieje obawa rychłej śmierci spadkodawcy albo jeżeli wskutek szczególnych okoliczności zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione, spadkodawca może oświadczyć ostatnią wolę ustnie przy jednoczesnej obecności co najmniej trzech świadków. (§ 2) Treść testamentu ustnego może być stwierdzona w ten sposób, że jeden ze świadków albo osoba trzecia spíše oświadczenie spadkodawcy przed upływem roku od jego złożenia, z podaniem miejsca i daty oświadczenia oraz miejsca i daty sporządzenia pisma, a pismo to podpiszą spadkodawca i dwaj świadkowie albo wszyscy świadkowie.

W przedmiotowej sprawie, miało właśnie dojść do sporządzenia testamentu ustnego. Zmarła H. O. oświadczyła swoją wolę, która została następnie spisana oraz poświadczona przez trzech świadków jego sporządzenia - rodzeństwo spadkodawczyni. W ten sposób spełniona została dyspozycja art. 952 § 2 KC. Nie przesądzając jednak, czy zrealizowane zostały przesłanki wyrażone w § 1 w/w artykułu, należy wskazać na znaczenie treści przepisu art. 957 k.c. w przedstawionym stanie faktycznym.

Zgodnie z wyżej powołanym przepisem 957 k.c. (§ 1) Nie może być świadkiem przy sporządzaniu testamentu osoba, dla której w testamencie została przewidziana jakakolwiek korzyść. Nie mogą być również świadkami: małżonek tej osoby, jej krewni lub powinowaci pierwszego i drugiego stopnia oraz osoby pozostające z nią w stosunku przysposobienia. § 2. Jeżeli świadkiem była jedna z osób wymienionych w paragrafie poprzedzającym, nieważne jest tylko postanowienie, które przysparza korzyści tej osobie, jej małżonkowi, krewnym lub powinowatym pierwszego lub drugiego stopnia albo osobie pozostającej z nią w stosunku przysposobienia. Jednakże gdy z treści testamentu lub z okoliczności wynika, że bez nieważnego postanowienia spadkodawca nie sporządziłby testamentu danej treści, nieważny jest cały testament.

Przepis ten reguluje instytucję niezdolności względnej bycia świadkiem sporządzenia testamentu. Zgodnie z jego brzmieniem, nie może być świadkiem osoba, będąca powinowatą pierwszego lub drugiego stopnia osoby otrzymującej w wyniku rozporządzenia testamentowego korzyść. Powołanym do całości spadku, był mąż zmarłej S. O. (1); jest on zarazem, jako szwagier świadków testamentu, będących rodzeństwem spadkodawczyni, ich powinowatym w drugim stopniu. Zgodnie więc z art. 957 § 1 KC, obecni przy sporządzeniu testamentu świadkowie, byli względnie niezdolni do bycia nimi. Skutki takiej sytuacji reguluje art. 957 § 2 KC, który stwierdza iż nieważne są postanowienia testamentowe, które przysparzają korzyść powinowatym drugiego stopnia osób z § 1 w/w artykułu, tj. względnie niezdolnych do bycia świadkami. W przedmiotowej sprawie, ze względu na to że jedynym otrzymującym korzyść był S. O. (1), szwagier świadków, całość rozporządzenia testamentowego jest nieważna.

Nadto jak wynika z treści przepisu art. 958 k.c. testament sporządzony z naruszeniem przepisu powyższego jest nieważny.

Ze względu na powyższe, aktualizacji ulegają zasady dziedziczenia ustalone mocą ustawy. Zgodnie z art. 932 § 1 k.c. do spadkobrania powołani są, w braku zstępnych, małżonek oraz rodzice spadkodawcy. Ponieważ obaj rodzice spadkodawczyni nie żyli na datę otwarcia spadku, zgodnie z art. 932 § 4 KC, udział spadkowy im przypadający, w łącznej wysokości $\frac{1}{2}$, przypada w częściach równych rodzeństwu. Na mocy art. 932 § 2 KC, udział spadkowy męża zmarłej S. O. (1) równa się połowie całości spadku, tj. $\frac{108}{216}$. Pozostała część podlega równemu podziałowi pomiędzy rodzeństwo zmarłej, przy czym w miejsce zmarłego już rodzeństwa wchodzi jego zstępni, którzy przypadający ich rodzicowi udział dzielą między siebie w częściach równych (art. 932 § 5 k.c. w związku art. 931 § 1 k.c.). Tak więc, $\frac{1}{2}$ całości spadku podlega podziałowi na dziewięć równych części, w wysokości po $\frac{12}{216}$ udziału spadkowego. Udział w tej wysokości przypada każdemu z żyjącego rodzeństwa zmarłej: K. G., D. J., B. L., T. U. oraz T. K.. Udział w tej samej wysokości przypadający S. K., podlega równemu podziałowi pomiędzy jego dzieci, tak że każde z nich: A. M. oraz J. G. (2), otrzymuje po $\frac{6}{216}$ udziału. Udział A. K. dzieli się na trzy części, tak że każde z jego dzieci: A. S., R. K. oraz B. K., otrzymują po $\frac{4}{216}$ udziału w masie spadkowej. Udział E. S. podlega podziałowi na cztery równe części, tak że jej dzieci: E. M., A. W., K. S. oraz N. S., otrzymują po $\frac{3}{2016}$ udziału. Natomiast udział zmarłego J. K. w wysokości $\frac{12}{216}$ przypada w całości jego jedynej córce E. B..

Ponieważ żaden ze spadkobierców nie złożył oświadczenia w przedmiocie przyjęcia spadku wprost lub odrzucenia spadku w przepisany terminie sześciu miesięcy od dowiedzenia się o tytule swojego powołania (art. 1015 § KC), wszyscy oni, na podstawie art. 1015 § 2 KC, dziedziczą z ograniczeniem odpowiedzialności za długi spadkowe (z dobrodziejstwem inwentarza).

Ze względu na powyższe, stosując przytoczone przepisy, orzeczono jak w sentencji.